

J. W. Tibble: Bill Curry a pedagógia úttörője

augusztus 8, 2015

Részlet az Exeter Egyetemen megtartott előadásból, 1968. 20-21. o.

Úgy tartják, hogy az emberek egymás közti kapcsolataikban két egymástól merőben eltérő formában képesek érezni és működni. Az egyik a domináns-behódoló kapcsolatforma, amelyben az egyik fél vezet, a másik pedig követi a vezetőt, az egyik fél hozza a döntéseket és kormányoz, a másik engedelmeskedik, vagy lázad és próbálja a saját akaratát nyomatékosítani. Ez a forma a legelterjedtebb az emberi kapcsolatokban és különösképpen a nyugati civilizációban.

Ám létezik egy másik forma is, melyet Anderson és Brewer integráló magatartásnak hív és az egészen fiatal gyermekek játékának megfigyelése során fedezett fel. Egy csoport tagjainak egyenlőségén és az egyének viselkedésének kölcsönösségén alapul. Itt a tekintély és a vezetői hivatás inkább feladatok szintjén manifesztálódik, mintsem személyes tulajdonságként: a vezetői szerep mindig más kezében van.

Bizonyos törzsi társadalmakban, pl. az új-guinea-i Arapesh-hegyi törzsből, ez a forma a legjellemzőbb az emberi viselkedésben. Nálunk és számos egyszerűbb társadalmi berendezkedésű közösségben ez azonban csak a domináló-behódoló viselkedési minta mellett, mint másodlagos magatartási forma létezik – inkább csak papolnak róla, mint gyakorolják, vagy kisebbségben lévő csoportok, szekták alkalmazzák. Mindazonáltal, a keresztény testvériség-ideálban természetesen jelen van, és ez képezte alapját a középkori közösségformáló kísérleteknek, a későbbi utópiáknak, melyre már korábban utaltam is.

Nekünk azzal a feladattal kell megküzdenünk, hogyan tegyük emberi kapcsolatainkban ezt a viselkedési formát kivitelezhetőbbé, működőképesebbé: kivilágljuk, hogy amíg nem találunk alternatívát a nemzetállamok közötti hatalomorientált politika domináló-behódoló viselkedési formájára, addig az emberi lét nagy veszélyben van. Ez készítette Curryt arra, hogy annyi időt és energiát fektessen egyfajta „szövetségi unió” megalkotásába. A probléma másik aspektusa a nevelés terén jelenik meg.

Ha nem leszünk képesek gyermekeink nevelésébe beépíteni az integráló viselkedési formát, és intézményesíteni is azt, ha nem tesszük lehetővé, hogy megtapasztalják, és nem buzdítjuk őket, hogy maguk fedezzék fel annak módozatait, akkor a széles körben való alkalmazásához nem lesz alapunk. Hogy a felnőtt-gyermek viszonyban – ahol az egyik fél felette áll a másiknak erő, tudás és képességek terén – kiépítsük ezt a kapcsolatformát, bizony egészen különleges tulajdonságokkal kell rendelkezünk, nekünk, felnőtt szereplőknek. Úgy gondolom, ezért fogta, sőt térítette meg Curryt Russell idézete és a gyermeknevelés terén véghezvitt legjelentősebb tette az, hogy mindezt gyakorlatba is ültette dartingtoni utópiájában.

Három hatalmas jelentőségű dolgot említenék Curryvel kapcsolatban. Az egyik maga az iskola, ahol – az Elmhirst házaspár nagyvonalú támogatása és a dolgozók elhivatottsága és ügyessége révén – képes volt megalkotni és fenn is tartani azt, amit megálmodott, és amely ma már még fejlettebb eszközökkel testesíti meg és élteti tovább azokat az alapvető elveket, melyekben Curry hitt. Második hatalmas alkotása az írásai, melyekben ezeket az elveket és azok megvalósulásait rendkívül szemléletesen és érzékletesen örökíti meg. A harmadik hatalmas dolog pedig azok emlékezete, akik ismerték őt, és akikre mély benyomást gyakorolhatott óriási vitalitása, szellemi frissessége, kifejező tehetsége és a férfiak, nők és gyermekek jogainak mélységes tisztelete

A következő idézet Raymond O'Malley-től származik, aki sok éven át dolgozott Curry közelségében: „Az elkövetkező 25 évben még sok ilyen gyűlésünk volt, melynek legfontosabb hozománya számomra Curry csodálatos együttérző képességének megtapasztalása volt, főként amit a gyermekek és a bajban lévők irányában fejtett ki. Együttérzésem nem szószóló, hanem empátiát értek: képzeletben ő is átélte mindazt, amit a szenvedő fél, az ítélezés és a rosszállás legkisebb jele nélkül – ő túlságosan erkölcsös ember volt ahhoz, hogy rosszállásra fecsérelje az idejét. Neki bármit elmondhatott az ember, még ha valami szörnyű dolog is volt, tudtuk, hogy sosem fog ellenünk fordulni. Sosem mondta meg, mit tegyünk, mert nem gondolta úgy, hogy tudja a megoldást, hogy joga van beavatkozni a mások dolgába. De mellette az ember egyszer csak ráébredt, mi is a baja, és arra, hogy ő maga hogyan másszon ki belőle.”

fordította: Miskolczi Zsuzsanna

kapcsolódó oldalak:

- Bill Curry: A Dartington Hall iskola
- Fóti Péter: Bill Curry és a Dartington Hall Iskola